

בעזה"י אֵלֵינוּ יְשֻׁבָה שֵׁשׁ הַיָּמִים עֲזוֹן תּוֹרַת שְׁבוּעֵי

גליון 661

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פרשת השבוע
פרשת קרח

בשנת תרס"ח לאחר המהפכה הרוסית, התכנסו בעיירת ראדין אנשים מהקהילה ויסדו חברה קדישא חדשה נגד החברה קדישא הקיימת, כשראה החפץ חיים את המחלוקת הגדולה שעלולה להיות, עלה בשבת קודש בעת התפילה ליד הבימה והחל לדבר אל הציבור, וכך אמר: "אחים יקרים! לו היו נותנים לי אלפיים רובל שאבוא לדרוש, לא הייתי מסכים. אני זקנתי וכל שעה יקרה לי. אבל אני רואה הכרח לדרוש לפניכם. אני נמצא פה יותר מחמישים שנה והריני זוכר את כל היהודים שהיו אז בבית הכנסת: פלוני ואלמוני וכו'. ואיפה הם כולם היום? לא נשאר מהם זכר, מלבד מצבות בבית הקברות. רבים מכם עדיין לא היו אז בין הנוולדים. ורבים שהיו אז ילדים נמנים כעת בין הזקנים. הלוואי שכולנו נאריך ימים, אבל סוף סוף, הרי נבוא כולנו לשם, ונהיה נאלצים למסור דין וחשבון על מה שעשינו כאן.

כפת האה

עם ישראל רואה בחוש כיצד האדמה נפתחת ובוולעת לתוכה את כל האנשים שחלקו על משה ואהרון, אותם ואת רכושם, הם גם שמו לב לכך שהאדמה ידעה לקחת רק את מי שהיה ברשימה של קורח וחבורתו - ולא אף אחד אחר. כמו כן הם רואים פלא עצום נוסף, כיצד יוצאת פתאום אש ואוכלת את ה-250 איש מקריבי הקטורת. אין ספק שכעת הוכחה חפותו וצדקותו של משה. ברור גם שהמעמד נחרט ונחקק בלב כולם. הרי הפעם הם קיבלו ראיות "על טבעית" שמשה רבנו פועל על פי רצון ה' בלבד, ואין ספק שמעכשיו כולם ילכו אחריו בתמימות מוחלטת. נכון? אלא שהתורה מגלה לנו שהמצב היה אחרת!

וַיִּלְנוּ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּנְחֶרֶת עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן לֵאמֹר, אַתֶּם הַמֵּתִים אִתְּ עַם ה'. בסך הכל עבר יום אחד, וכבר העם שוב לא בטוח בצדקת דרכו של משה רבנו! ולא רק זה, אלא הוא גם מתלונן על משה ואהרון וטוען שבגללם מתו רבים מעם ישראל והתמיהה מתפרצת ועולה עד לב השמים! כיצד יתכן להתנהג כך? וכי שייך לקבל "הוכחה חותכת" - ולא להשתכנע? האומנם! יש לכך רק תשובה אחת! מי שרגיל להתלונן ולקנטר, ימצא תמיד על מה להתלונן ובמה להתנגח! מי שלחם חוקו זה להעביר בקורת על השני ולחפש את הצד השלילי שבו, הדבר נטבע בנפשו ונעשה חתיכה ממנו ומאישיותו, ולא משנה מה שיוכיחו ויראו לו, ואפילו אם הוא יקבל הוכחה מוחצת שהשני זך ונקי כפיים (כמו ההוכחות שנתן משה), עדין הוא לא ישתנה ויכנע לאמת. ולא רק שהוא לא יכנע לאמת "וישתנה", אלא הוא גם מסוגל לקחת את "ההוכחה שקיבל" - ולהכפיש איתה את "האמת האמיתית". כמו שראינו, שלא רק שהעם לא נכנע למשה והתבטל אליו - "לאחר שהוכח" שהצדק איתו, אלא העם עוד הפך את משה לרוצח רע - וטען "אַתֶּם הַמֵּתִים אִתְּ עַם ה'..."

כן כן, מידות רעות הנמצאות באדם, אינן עוברות ממנו בקלות, ואם הוא לא יעבוד עליהן חזק, הוא ישאר איתן מעוות לנצח.

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

ודעו לכם רבותי! עניין המחלוקת הוא דבר חמור מאד, שאף מי שמקיים הרבה מצוות עלול להפסיד אותן בגלל המחלוקת. ואני בטוח שאם יראו לאחר מאה ועשרים שנה את אימת הדין ינסו להיתפס בכל קש כדי להינצל, ויאמרו: היה בעירנו יהודי בשם ישראל מאיר, שחשבו אותו לתלמיד חכם, והוא ראה את הכל ושתק. לכן אני מבקש מכם שלא תזכירו את שמי. יש לי חבילה משלי ואינני יודע איך אעבור את הדין, ואיך אוכל לקבל עלי אחריותם של אחרים?"

תוך כדי הדברים פרץ ר' ישראל מאיר בבכי וכל גופו החל לרעוד מפחד. השומעים נרעשו וקיבלו עליהם לבטל מיד את החברה קדישא החדשה. הם גם קבעו תקנה חדשה למשך שלש שנים שלא לקבל דמי קבורה ולעסוק במצווה זו כראוי לגמילות חסד של אמת.

זמני השבת
הדלקת נרות 7:28
מוצאי שבת 8:34
לית 9:03
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה

אָהַל הַחַכְמָה

דין תלמיד חכם נוהג גם בזמן הזה לרוב העניינים, ולכן חייב אדם בכבוד רבו ויראתו יותר משל אביו. ומצות עשה לקום מפני כל חכם, אפי' אינו זקן, ואפי' אינו רבו.

תלמיד חכם שמחל על כבודו, כבודו מחול. בין שהוא גדול הדור, בין שהוא סתם חכם, תורה דיליה היא, ויכול למחול. אבל על בזיונו אינו רשאי למחול.

עוון גדול הוא לבזות תלמידי חכמים או לשנאותן ח"ו, וכל המבזה את החכמים אין לו חלק לעולם הבא, והוא בכלל כי דבר ה' בזה. ויש להיזהר בזה מאד.

ומי שביזה תלמיד חכם ובאו עדים בפני בית דין והעידו שביזהו, בית דין היו מנדין אותו ברבים, וקונסין אותו בקנס כבד. ומן הדין תלמיד חכם שביזה אותו איזה אדם, רשאי אותו החכם לנדותו, ונידויו נידוי, וחייבים כל העם שאינם תלמידי חכמים כמו המנדה, לנהוג במנודה כל דיני נידוי, כגון שלא לצרפו למניין ושלא לשבת בתוך ארבע אמותיו. עד שימחל לו החכם ויתיר לו נידויו.

לשון הרמב"ם בצוואתו: אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת, המכלה הגוף הנפש והממון. ראיתי לבנים השחירו, משפחות נספחו, עיירות נתעוררו, קיבוצים נפרדו, חסידים נפסדו, אנשי אמונה אבדו, ונכבדים נקלו ונתבזו בסיבת המחלוקת נביאים ניבאו וחכמים חכמו ויוסיפו לספר רעת המחלוקת, ולא הגיעו לתכליתה"

אהל לחידוש חידושים ופנינים לשולחן השבת

"ויקח קרח"

הגמרא (סנהדרין קט) דורשת: "ויקח קרח" – שלקח מקח רע לעצמו. וכתב שם רש"י: התחיל בקטטה. ובספר "משנה שכיר" מובא הסבר נאה איזה "מקח רע" לקח לעצמו: על פי מה שאמר משה רבנו לקרח ועדתו: "בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי, אם כמות כל האדם ימותון אלה וגוי לא ה' שלחני, ואם בריאה יברא ה' וגוי וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה'. ולכאורה קשה, אם לא ה' שלחו והצדק הוא עם קרח ועדתו, למה ימותו כלל? ותירץ המהר"ל מפראג זי"ע שבכל אופן אף אם הצדק היה עם קרח, מגיע לו עונש מיתה למה? בעבור שעשה מחלוקת עם תלמידי חכמים וביזה אותם וזלזל בכבודם, אבל!! אם הוא היה צודק, היה עונשו בדרך הטבע, אך אם לא היה בכלל צודק, אז מגיע לו עונש חוץ לדרך הטבע. ועל כן, כאן במחלוקתו של קרח, בין אם הצדק אתו או לא, יקבל עונש מוות. עכשיו מובן היטב מה שדרשו חז"ל שלקח מקח רע מאד, שלעולם הוא רחוק משכר – לא היה לו במקח זה שום סיכוי להרויח... זה גם מה שאמר רש"י: התחיל בקטטה, כלומר, מכיון שהתחיל בקטטה ומחלוקת על משה רבנו, אז בין עם הצדק עמו ובין אם לא, ימות. ולכן זה מקח וביזנס רע מאד ללא שום צד רווח...

"ויקח קרח"

בגמרא מסכת סנהדרין (קט:) נאמר: "ויקח קרח", אמר ריש לקיש שלקח מקח רע לעצמו! שואל **הבן איש חי**: יש להבין, מדוע דווקא בקורח נאמר שלקח מקח רע לעצמו, הרי כל אדם שעובר עבירה לוקח בזה מקח רע לעצמו? ותירץ, אכן כל אדם העובר עבירה נחשב לו הדבר לחובה אולם ביכולתו להיפטר מהעבירה. הכיצד? לימדונו חז"ל שאם אדם מדבר על חבירו לשון הרע נוטל הוא במעשהו זה את כל העבירות שעבר אותו אדם בחייו, נמצא אם כן שאם דיבר עליו מאן דהוא לשון הרע נמחקים עוונותיו. לא כן הדבר כאשר מדובר בבעל מחלוקת, אדם כזה אינו יכול להשתחרר מעוונותיו לעולמים, כיון שנפסק להלכה (חפץ חיים לשון הרע כלל ח סעיף ח) שמותר לדבר לשון הרע על בעל מחלוקת. ברור אם כן מדוע דרשו חז"ל "ויקח קרח" – לקח מקח רע לעצמו! כי אכן המחלוקת היא "מקח רע" עד מאד!

רב אחד, מתלמידיו של המהר"ם שיק, התאונן בפניו כי קמו לו בקהילתו מתנגדים בעלי מחלוקת היורדים לחייו. הרגיעו רבו ואמר: "כלל יהיה בידך; רק על עצי פרי מתרבים תולעים, על עצי סרק אין תולעים. רב הממלא תפקידו כראוי, קמים לו מתנגדים. רב העושה רבנותו קרדום לחפור בה, יושב באפס מעשה, ורק שומר על משרתו, כמוהו כענף עץ יבש של אילן סרק".

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

"כל המבזה תלמיד חכם אין רפואה למכתו"

המהר"י בן לב היה מגדולי הדורות, בן דורו של מרן הבית יוסף, ואף היה עמו בקשר קרוב. ידוע המעשה שהיה עם המהר"י בן לב, הממחיש לנו את חומרת העניין של כבוד תלמידי חכמים.

לפני מהר"י בן לב באו שני אנשים לדין תורה. לאחר שדן בעניינם, הוא הכריע ופסק לטובת אחד מבעלי הדין. בעל הדין השני, ברוך שמו, היה גברא אלימא שלא ציית דינא. הוא היה עשיר ובעל מעמד וקשרים עם השלטונות, והוא לא קבל את העובדה שיצא חייב בדין. הוא החציף פנים לרב ודחה בזלזול את פסק הדין.

בית הדין היה ליד חנות בשמים. מהר"י בן לב יצא מבית הדין לרחובה של העיר ועשה את דרכו לביתו. אותו רשע המתין לו, וכאשר עבר הרב ליד חנות הבשמים סטר לו אותו חצוף על פניו. באותה עת גדשו את הרחוב המוני אדם שהיו עדים למעשה הנבלה, אך איש לא העז למחות בפני אותו עז פנים, משום שאימתו היתה מוטלת על הבריות. בעל חנות הבשמים, אברהם קטלני שמו, היה צריך לטול משהו מן החנות. בשעת לילה, בעודו מחזיק בידו נר, הוא גשש בחנותו למצוא את מבוקשו. לפתע הוא ראה עכבר משוטט בחנות. מיד הוא החל לדלוק אחריו בנסיון ללכוד אותו, ותוך כדי מרוצה נפל הנר מידו. בתוך זמן קצר התלקחה כל החנות והיתה למאכולת אש. עד מהרה התפשטה האש אל מחוץ לחנות וכלתה כחמשת אלפים בתים בעיר. תושבי העיר נסו בבהלה על נפשם אל מחוץ לעיר, אולם האש השתוללה והתפשטה אל השדות שמחוץ לעיר וכמאתיים איש נשרפו למות. בעקבות זאת פרצה מגפה קשה ובכל יום נספו בה אנשים רבים. באחד הימים מתו שלש מאות וארבעה עשר איש, כמנין 'ש-ד-י', ומאז התמעטה המגפה עד שנעצרה לגמרי. אולם הסיפור עצמו לא נעצר.

אחד הצאצאים של אותו רשע חצוף היה לא פחות ולא יותר מאשר ר' מרדכי אושמינר. הוא היה גאון עולם וצדיק נשגב, אשר נודע בכל ליטא כבעל מופת ורוח הקודש. באחד הלילות נגלה מהר"י בן לב בחלום לר' מרדכי אושמינר ואמר לו: "דע לך כי הנך מצאצאיו של אותו רשע, עליך לתקן את הנשמה שלו!"

שאל אותו ר' מרדכי מה התקון שעליו לעשות, אמר לו המהר"י בן לב: "עליך לנסוע לעיר אנטופול, לסור לביתו של הרב המקומי ולקנות ממנו את הספר שלי."

ספרו של המהר"י בן לב, שו"ת מהר"י בן לב, הוא ספר מפורסם וחשוב והיה מצוי בבתיים של תלמידי חכמים שהיו הוגים בו. אך מהר"י בן לב הורה לו ליטול את ספרו דוקא מאותו רב. התקון לעונו של אותו רשע יהיה על ידי שצאצאו, ר' מרדכי אושמינר, ישנן את הספר עד שידע אותו על בוריו.

למעלה משלש מאות שנה חלפו מאז אותו מעשה נבלה שנעשה במהר"י בן לב, ועדין נשמתו צריכה תקון.

ר' מרדכי העלה על הכתב את דבר החלום, כדי להודיע ברבים את חומרת החטא של בזוי תלמידי חכמים. נורא!

בתקופת כהונתו של ה"בית הלוי" בבריסק, פרצה שם מחלוקת גדולה. פנה הרב לכמה מחשובי העיר שדעתם מקובלת על הצבור, שישפיעו על היריבים לכבות את אש המחלוקת, אולם הללו דחו את בקשתו, בטענה שאינם רוצים להכניס ראשם בעביה של קורה זו ומעדיפים לנקוט מידה ניטרלית. "התנהגותכם מזכירה לי את כלבי מצרים", אמר רבי יוסף דב בחיוך, "שכן אמרו חז"ל 'כלבים בוכים – מלאך המוות בא לעיר, כלבים משחקים – אליהו הנביא בא לעיר', והרי במצרים נמצאו גם מלאך המוות שבא להכות כל בכור בארץ מצרים, וגם אליהו הנביא שבא לגאול את ישראל, ולכן לא ידעו הכלבים מה עליהם לעשות, לבכות או לשחק, ולכן החליטו הכלבים להיות נטרלים 'ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו'..."

"ילד, חכה,

אני בא לעזור לך!"

קרא עובר-אורח לעבר ילד קטן שהתאמץ להגיע לפעמון של אחת הדירות בשכונה ולא הצליח.

משהגיע, לחץ האיש על הפעמון כשהוא שמח שהצליח לעזור לילד. להפתעתו החל הילד לרוץ.

"רגע", התבלבל האיש. "אתה לא מחכה

שיפתחו את הדלת?"

"לא", חייך הילד,

"זה השלב שבורחים"..."

קצת מאתנו

משה רבנו מנסה לפייס את קורח בכל מחיר

קורח יצא עם מאתיים חמישים איש נגד משה רבינו ואהרן הכהן, וחלק על מנהיגותם. במדרש רואים שמשה רבנו ניסה להשיב לקרח תשובות שונות, אך קרח לא מסכים להקשיב לו ואף לא מתייחס לדבריו, כדברי המדרש: "כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלוּ פִּיִּס מֹשֶׁה לְקָרַח, וְאִין אֶת מוֹצֵא שֶׁהִשִּׁיבוּ דְבָר". משה רבינו פייס את קרח כל כך הרבה פיוסים, ולא מוצאים שקורח ענה לו שום דבר. למה? ממשיך המדרש ואומר: "לְפִי שֶׁהִיָּה פֶקֶח בְּרָשָׁעוֹ, אָמַר אִם אֲנִי מְשִׁיבוֹ יוֹדַע אֲנִי בּוֹ שֶׁהוּא חָכֵם גְּדוֹל וְעֶכְשָׁו קִפְחָנִי בְּדַבְרָיו וְאֲנִי מִתְרַצָּה לוֹ בְּעַל כְּרַחֲמֵי, מוֹטֵב שְׂלָא אֶזְקֵק לוֹ. כְּשֶׁרָאָה מֹשֶׁה שֶׁאִין בּוֹ תוֹעֵלֶת פֶּרֶשׁ הַיָּמִינוֹ". (במדבר רבה י"ח) - קרח היה פיקח, וידע שאם הוא יקשיב למשה רבנו ויתחיל לענות לו, הרי משה רבנו היה חכם גדול, וידע להשיבו על דבריו, ואז בעל כרחו יצטרך להודות שהוא טעה. לכן העדיף לא להתחיל בכלל לדבר עם משה רבנו! כך גם נהגו דתן ואבירם כהמשך המדרש: "וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְקָרָא לְדָתָן וְלָאֲבִירָם אֵף הֵם עֲמָדוֹ בְּרָשָׁעוֹ וְלֹא נִזְקְקוּ לְהִשִּׁיבוֹ". בהמשך, כשרואים שמשה רבינו מזהיר אותם מול כל בני ישראל שהם הולכים למות במיתה משונה - להיבלע חיים באדמה, והם ידעו שהדברים חייבים להתקיים, כי הרי ראו זאת לאורך כל הדרך. אך עדיין נשארו בעקשנותם והעדיפו למות ולא להודות בטעותם!

כמה זוגות יעדיפו להמית את הזוגיות שלהם, את החינוך שלהם עם הילד המסויים, לריב עם שכן ועם כל העולם, רק כי קשה להם להודות בטעות... גם כשהזהיר משה את כל מאתיים וחמישים האנשים שחלקו יחד עם קורח על מנהיגות משה ואהרן, כשהנבחר מפי ה' ישראל בחיים והשאר ימותו - "מי שיבחר מכם יצא חי וכולכם אובדי" (מדרש רבא י"ח), הם הגיעו למחרת עם קטורת, על אף שידעו שה' בחר באהרן ושהם ימותו, העיקר שלא להודות בטעותם. אדם שיודע שיש לו דלקת גרון, יעשה הכל כדי לעצור אותה, והוא יקח תרופה ויתרפא. אדם שחולה באופן קשה יותר הוא אדם שאומר שאין לו כלום בעצם!

הנוק והנהגה של הקושי להודות באמת גורם לפעמים לאדם לאבד את כל היקר והחשוב לו. עדיף להסתכל על האמת בפנים, גם אם היא כואבת, כי ההתגברות ובחירה נכונה של להודות בטעות, תמנע מאיתנו כאב ממושך ופגיעה בעצמנו.

אמר הסבא מקלם: "אדם מוכן עוד איכשהו לומר לחברו 'אתה צודק', אולם קשה לו להוציא מהפה 'אני טעיתי'..." תדעו שברוב המקרים להודות - זה לחיות!

ברכה והצלחה
ובריאות איתנה
אסף בן אשר ומשפחתו הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפחתו הי"ו

לרפואה שלימה
סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע
מהרב **שמשון פוקס** שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכנ"ס **אור אבנר**
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה **19:15**

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית 6:30
מנחה וערבית (סמוכות) **19:20**
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית

יום א' - הרב **שמשון פוקס** שליט"א
יום ב' - הרב **הגאון אברהם הכהן** שליט"א
יום ג' - הרב **רפאל עגיב** שליט"א
יום ד' - הרב **בן יאבו** שליט"א
יום ה' - הרב **שלום אטלן** שליט"א

בית הכנסת
"עולי בבל"
ע"ש הרב **יוסף חיים זצ"ל**

שחרית - 5:20 נץ
מנין ב' - 7:30
מנחה ערבית - 19:15
שיעורי תורה מידי יום
שעה לפני מנחה

יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב **יהונתן אמדדי** שליט"א
יום ג'
הרב **שמשון פוקס** שליט"א
יום ד'
הרב **נאור דרשני** שליט"א
יום ה' -
הרב **רפאל עגיב** שליט"א
בשעה **20:00**

"יש קונה עולמו בשעה אחת"

שימו לב <<<<

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00